

Ocena zasobów pomocy społecznej
w Powiecie Polickim

Kwiecień 2012 r.

(

)

1. Wstęp

Dokonana w 2011 r. nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm) wprowadziła obowiązek przygotowywania corocznie przez gminy, powiaty i samorząd województwa oceny zasobów pomocy społecznej, zwanej dalej „oceną”. Ocena jest przedstawiana odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu oraz sejmikowi województwa i wraz z rekomendacjami jest podstawą planowania budżetu na następny rok. Tym samym ocena zastąpiła, począwszy od 2012 r., dotychczas przygotowywany przez jednostki samorządu terytorialnego, bilans potrzeb pomocy społecznej. Jest ona przygotowywana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, a co za tym idzie odnosi się przede wszystkim do zasobów dotyczących infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych oraz nakładów finansowych na zadania z zakresu pomocy społecznej.

W ramach prowadzonych przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych i popartych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej prac, utworzono narzędzie oceny zasobów pomocy społecznej. Przygotowane zostały stosowne formularze danych, których wypełnienie stanowiło podstawę do wykonania poniżej przedstawionej oceny. Zgodnie z wytycznymi i zasadami wprowadzonymi przez resort polityki społecznej, w pierwszym roku wypełniania formularza (2012 r.) uwzględnia się jedynie dane za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. W kolejnych latach w formularzach oceny widoczne będą również dane za lata poprzednie (docelowo będą one obrazować sytuację za ostatnich 5 lat). Sformułowanie „rok oceny” stosowane w niniejszym opracowaniu dotyczy zatem 2011 r.

W niniejszej ocenie przedstawiono jednocześnie szacunki dotyczące potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2012 r., z uwzględnieniem wielkości pomocy świadczonej w roku poprzednim.

2. Sytuacja demograficzna i społeczna w Powiecie Polickim

W skład Powiatu Polickiego, zwanego dalej „Powiatem”, wchodzi cztery gminy: 2 miejsko - wiejskie (Police i Nowe Warpno) oraz 2 wiejskie (Dobra i Kołbaskowo). Powiat zajmuje powierzchnię o wielkości 665 km², co stanowi 2,9 % ogólnej powierzchni województwa.

Na dzień 31 grudnia 2010 r. (dostępne dane GUS na dzień wykonania oceny) liczebność mieszkańców Powiatu wynosiła ogółem 70 380. Z analizy liczby mieszkańców w poszczególnych gminach Powiatu wynika, iż największa ilość ludności zamieszkuje

w Gminie Police - 59,4 %, natomiast w pozostałych gminach wielkość ta wynosi: w Gminie Dobra - 23,6 %, w Gminie Kołbaskowo -14,7 % i w Gminie Nowe Warpno - 2,3 %.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. ogółem było 4 022 osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych - 2 181 (54,2 % ogółu) a z prawem do zasiłku - 503 (12,5 % ogółu).

Infrastruktura społeczna wydaje się być wystarczająca, szczególnie z uwagi na specyfikę położenia Powiatu, tj. bliskość i rozwiniętą sieć komunikacji miejskiej do dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Szczecin.

Szczegółowe dane w zakresie sytuacji demograficznej i społecznej Powiatu przedstawia poniższa tabela. Jednocześnie, z uwagi na brak danych statystycznych za 2011 r. dotyczących zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (dane w niniejszym zakresie, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., ogłoszone zostaną pod koniec kwietnia 2012 r.), uwzględniono liczbę podmiotów zarejestrowanych na terenie poszczególnych gmin Powiatu w 2010 r.

Tabela 1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej w Powiecie (stan na 31.12.2011 r.)

Wyszczególnienie		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba gmin ogółem	1	4	4	4	X
z tego:					
Gminy wiejskie	2	2	2	2	X
Gminy wiejsko-miejskie	3	2	2	2	X
Gminy miejskie	4	0	0	0	X
Mieszkańcy powiatu (w osobach)					
Ogółem	5	69 087	70 380	aktualnie brak ostatecznych danych	X
w tym:					
Kobiety	6	35 103	33 994	aktualnie brak ostatecznych danych	X
Mężczyźni	7	33 984	32 607	aktualnie brak ostatecznych danych	X
Bezrobotni ogółem	8	3 857	4 138	4 022	X
Bezrobotni długotrwale ogółem	9	1 699	2 048	2 181	X
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	10	587	514	503	X
Podmioty gospodarcze					

Wyszczególnienie		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba ogółem zarejestrowanych podmiotów na terenie gmin powiatu	11	8 699	9 310	aktualnie brak ostatecznych danych	X
Liczba spółdzielni socjalnych ogółem działających na terenie powiatu	12	0	1	1	X
Infrastruktura społeczna					
Liczba szkół średnich	13	8	8	8	8
W tym: liczba szkół przygotowujących do zawodu	14	6	6	6	6
Liczba szkół wyższych	15	0	0	0	0
Liczba szpitali	16	1	1	1	1
Liczba sal widowiskowych (kino, teatr itp.)	17	1	1	1	1
Liczba obiektów sportowych (boiska, hale sportowe, stadiony)	18			22	22
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	19	0	0	0	0

3. Instytucje pomocy społecznej w Powiecie, bez względu na podmiot prowadzący

Instytucje pomocy społecznej działające na terenie Powiatu (prowadzone przez Powiat, finansowane/współfinansowane przez Powiat, prowadzone na zlecenie Powiatu) to:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, zwane dalej „PCPR”; jest to jednostka budżetowa Powiatu; w roku oceny podstawowa działalność PCPR opiera się na realizacji zadań wynikających m.in. z następujących ustaw: ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) a także ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.); dla efektywnego prowadzenia zadań, w 2011 r. praca w PCPR wykonywana jest m.in. przez poszczególne działy: Dział Opieki Zastępczej, Dział Aktywizacji Społecznej i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Dział Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej oraz Dział Finansowy;

2) mieszkania chronione:

- a) w Policach przy ul. Wróblewskiego 5f/8, które w roku oceny objęło pomocą 5 usamodzielnianych wychowanków,
- b) w Tanowie przy ul. Szczecińskiej 2a, które zlokalizowane jest w nieruchomości będącej od czerwca 2011 r. w trwałym zarządzie PCPR; mieszkanie to, po zakończeniu w 2012 r. trwającego remontu, będzie przeznaczone dla 4 usamodzielniających się wychowanków;

3) placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- a) Dom Dziecka w Policach przy ul. Kresowej 26; placówka dysponuje 30 miejscami; na dzień 31 grudnia 2011 r. z opieki i wychowania w tej placówce korzystało 31 dzieci,
- b) Dom Dziecka w Tanowie przy ul. Szczecińskiej 2; placówka dysponuje 30 miejscami; na dzień 31 grudnia 2011 r. z opieki i wychowania w tej placówce korzystało 32 dzieci;

4) placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym; prowadzenie ww. placówek zlecone zostało, w ramach uprzednio ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej polegającego na prowadzeniu w gminach Kołbaskowo, Nowe Warpno i Police oddziałów powiatowej placówki opiekuńczej wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorskiego Oddział Regionalny w Szczecinie; w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2011 r. w ramach realizacji zadania, o którym mowa powyżej, prowadzone były działania w:

- a) Środowiskowym Ognisku Wychowawczym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Policach przy ul. Bankowej 22 (placówka dla 40 dzieci),
- b) Środowiskowym Ognisku Wychowawczym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Nowym Warpnie przy ul. Kościuszki 3 (placówka dla 43 dzieci),
- c) Środowiskowym Ognisku Wychowawczym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Przecławiu 3E (placówka dla 26 dzieci);

5) powiatowa placówka wsparcia dziennego, którą prowadziło PCPR w okresie od stycznia do czerwca 2011 r.; ww. placówka działała w Policach przy ul. Staszica 1; po likwidacji placówki, wykorzystując bazę lokalową i kadrową, PCPR rozszerzyło działalność poradnictwa specjalistycznego;

6) ośrodek wsparcia - Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie, zwany dalej „Domem”, którego prowadzenie zlecono Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie Samarii; w 2011 r. Dom dysponował miejscami dla 18 kobiet z dziećmi; czas przebywania

w Domu ustalany był według potrzeb, przy czym z zasady nie mógł on być dłuższy niż jeden rok; łącznie w 2011 r. w Domu przebywało 36 kobiet, w tym 17 małoletnich matek oraz 37 dzieci;

- 7) Warsztat Terapii Zajęciowej, zwany dalej „WTZ”, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Terenowe Police; w roku oceny w zajęciach prowadzonych przez WTZ uczestniczyło 30 osób niepełnosprawnych; ich rehabilitacja odbywała się m.in. w 6 działających w WTZ pracowniach, tj.: gospodarstwa domowego, artystyczno - plastycznej, papierniczo - poligraficzno - komputerowej, stolarskiej, wikliniarskiej oraz ceramiki.

Na terenie Powiatu funkcjonują również instytucje pomocy społecznej, których nie prowadzi oraz nie finansuje/współfinansuje Powiat, a należą do nich:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Terenowe Police; w 2011 r. dom zapewniał wsparcie dzienne, mające na celu usamodzielnienie oraz pełną integrację ze środowiskiem, 20 dorosłym osobom niepełnosprawnym;
- 2) Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR - MARKOT z siedzibą w Policach, który dysponuje około 50 - 65 miejscami (łącznie z dziećmi); jego główny celem działalności jest zapewnienie środków do życia i schronienia dla osób bezdomnych, w szczególności bezdomnych kobiet i matek z dziećmi, ofiar przemocy domowej;
- 3) Prywatny Dom Opieki nad Osobami Starszymi „Wielmed” s.c. z siedzibą w Pilchowie; dom zapewnia całodobową opiekę pielęgnacyjno - opiekuńczą wraz z zaspokojeniem potrzeb bytowych osobom starszym i niepełnosprawnym.

4. Dane o korzystających z pomocy społecznej w Powiecie

W roku oceny ze świadczeń pomocy społecznej udzielanych przez Powiat skorzystały 534 osoby. Dane te obejmują świadczenia przyznane w ramach organizowania rodzinnej opieki zastępczej, kierowania do placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz ograniczania skutków niepełnosprawności.

W roku oceny w rodzinach zastępczych przyznano 232 świadczenia a w ramach pomocy osobom usamodzielnianym - 72 świadczenia. Pomoc przyznana została wszystkim potrzebującym.

W roku oceny przyznano osobom niepełnosprawnym 215 świadczeń pieniężnych. PCPR zajmowało się finansowaniem, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych, zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. W 2011 r. wysokość środków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej była niższa niż w latach ubiegłych i wyniosła 84,5 % w stosunku do 2009 r. Ze złożonych 414 wniosków 52 % zostało zrealizowanych.

W dwóch placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego, funkcjonujących na terenie Powiatu, tj. Domu Dziecka w Policach i Domu Dziecka w Tanowie, w 2011 r. umieszczono 15 dzieci z terenu Powiatu oraz 1 dziecko z terenu innego powiatu. Z analizy struktury wiekowej wychowanków obu placówek wynika, iż przede wszystkim przebywają tam dzieci w wieku powyżej 13 roku życia, którym trudno zapewnić opiekę w rodzinach zastępczych.

5. Wybrane usługi pomocy społecznej prowadzone przez Powiat

1) poradnictwo specjalistyczne prowadzone przez PCPR

PCPR prowadziło poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, które było świadczone osobom i rodzinom, bez względu na ich status materialny, mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Poradnictwo prawne realizowane było przez organizację dyżurów prawnych, w ramach których udzielano informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów itd. W roku oceny z porad prawnych skorzystało 308 osób.

Poradnictwo psychologiczne realizowane było przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo psychologiczne prowadziło dwóch psychologów. W roku oceny udzielono porad psychologicznych 186 osobom.

Poradnictwo rodzinne obejmowało problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. Poradnictwo rodzinne realizowane było przez terapeutę rodzinnego, który objął pomocą 28 osób.

PCPR planuje zwiększenie liczby osób korzystających z porad psychologicznych oraz terapii poprzez zwiększenie liczby godzin poradnictwa specjalistycznego.

2) praca socjalna prowadzona przez PCPR

W myśl zapisów ustawy o pomocy społecznej określenie „praca socjalna” oznacza działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie

odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna była wykonywana przede wszystkim przy procesach usamodzielniania pełnoletnich wychowanków, podczas podejmowanych interwencji kryzysowych oraz podczas działań związanych z poradnictwem rodzinnym (asystentura w rodzinach). W roku oceny liczba rodzin objęta tą formą pomocy wyniosła 383. PCPR prognozuje, iż w 2012 r. nastąpi wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju usługi społeczne o około 5 %.

3) interwencja kryzysowa prowadzona przez PCPR

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W roku oceny interwencją kryzysową objęto 286 rodzin. Natomiast w ramach pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie wsparciem objęto 37 osób. Wsparcie to polegało m.in. na realizacji procedury Niebieskiej Karty, świadczeniu pomocy psychologicznej oraz interwencjach w środowisku.

4) kontrakt socjalny prowadzony przez PCPR

Narzędzie to wykorzystywane było przez PCPR podczas realizacji projektu systemowego pn. „Pobudka - obudź swój potencjał”. W uzgodnieniu z każdym beneficjentem ww. projektu organizowano i finansowano działania zawarte w kontraktach socjalnych i indywidualnych programach integracyjnych. W roku oceny podpisano 36 kontraktów socjalnych. Potrzeby roku następnego kształtują się na podobnym poziomie.

5) indywidualny program usamodzielnienia prowadzony przez PCPR

Wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze, zakłady poprawcze i niektóre typy domów pomocy społecznej, przysługiwała pomoc w usamodzielnieniu życiowym. Proces usamodzielnienia obejmował wybór opiekuna usamodzielnienia, opracowanie przez usamodzielnianego wychowanka wraz z opiekunem usamodzielnienia, przy udziale pracownika PCPR, indywidualnego programu usamodzielnienia. W minionym roku rozpoczęto proces usamodzielnienia 23 wychowanków rodzin zastępczych. Łącznie w 2011 r. indywidualnym programem usamodzielnienia objęto 36 osób, które to osoby rozpoczęły w latach poprzednich naukę. Osoby te otrzymywały również świadczenia z tytułu kontynuacji nauki.

Z kolei z osobami usamodzielnianymi z instytucjonalnych form opieki realizowano 25 indywidualnych programów usamodzielnienia.

- 6) program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

W 2011 r. PCPR opracowało i zrealizowało program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd powiatowy. Środki na realizację zadania zapewnia budżet państwa. Ww. program realizowany był w dwóch kolejnych edycjach. W edycji pierwszej, w okresie od maja do lipca, oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym poddano 7 kobiet. Druga edycja programu odbyła się w okresie od września do listopada. Do programu przystąpiło 7 mężczyzn, a ukończyło go 6.

Część osób uczestniczących w programie pozyskiwana była przez pracowników służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które powzięły informację o stosowaniu przez te osoby przemocy wobec osób najbliższych. Natomiast niektórzy z uczestników sami zgłosili swój udział w programie.

Naczelnym celem programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie była redukcja zachowań agresywnych, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec partnera oraz odpowiedzialności za popełnioną przemoc.

W 2012 r. planowana jest jedna edycja programu, która objęłaby 14 osób.

- 7) usługi Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej organizowane przez PCPR

W roku oceny usługami Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej objęto 19 osób posiadających znaczny oraz umiarkowany stopień niepełnosprawności, na rzecz których zrealizowano łącznie 4867 godzin usług asystenckich. Usługi te były realizowane przez 3 osoby zatrudnione w PCPR na umowę o pracę. Usługami tymi objęto mieszkańców Gminy Police.

- 8) usługi Asystenta Rodziny organizowane przez PCPR

Przez cały 2011 r. wsparciem Asystenta Rodziny objęto 32 rodziny, w tym 7 rodzin było monitorowanych - niepotrzebujących stałego wsparcia, odwiedzanych raz w miesiącu.

Usługi Asystenta Rodziny były realizowane przez 4 osoby zatrudnione w PCPR na umowę o pracę. Łącznie zrealizowano 7 248 godzin usług asystenckich. Wsparciem Asystenta Rodziny objęto rodziny mieszkające na terenie Gminy Police.

6. Zwiększenie zasobu pomocy społecznej w Powiecie, bez względu na podmiot prowadzący

1) PCPR otrzymało w czerwcu 2011 r. w trwałą zarząd nieruchomość (budynek mieszkalny) położoną w Tanowie przy ul. Szczecińskiej 2a, przeznaczoną na mieszkanie chronione dla 4 usamodzielniających się wychowanków. W związku z powyższym, we wrześniu 2011 r., wystapiono do Banku Gospodarstwa Krajowego z wnioskiem o dofinansowanie remontu ww. budynku, w ramach rządowego programu wsparcia na tworzenie lokali socjalnych, w tym m.in. mieszkań chronionych. Wnioskowano o dofinansowanie 40 % kosztów remontu, które oszacowano na około 52 000 zł. Dofinansowanie zostało przyznane, a co za tym idzie przeprowadzenie remontu zaplanowano na pierwszą połowę 2012 r.;

2) zasadnym wydaje się podjęcie starań o utworzenie na terenie Powiatu Polickiego środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego, co pozwoliłoby na udzielenie wsparcia i szeroko rozumianej pomocy osobom chorym psychicznie w powrocie do normalnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ww. ośrodek byłby miejscem, gdzie ludzie dotknięci chorobami psychicznymi, potrzebujący pomocy, czujący się odrzuceni i zdani wyłącznie na siebie lub członków rodziny mogliby znaleźć odpowiednie dla nich wsparcie psychiczne i społeczne.

Do zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez samorząd powiatowy, należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ośrodek taki (placówkę) można utworzyć na podstawie porozumienia pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Powiatem Polickim w sprawie zorganizowania, prowadzenia i finansowania środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Porozumienie takie stanowiłoby podstawę do przyznania przez Wojewodę Zachodniopomorskiego środków finansowych - w pierwszej kolejności - na modernizację i niezbędne wyposażenie placówki (środki finansowe pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa), a następnie - na bieżącą jej działalność, w wysokości 900 zł na osobę/m-c, co stanowiłoby kwotę wystarczającą na prowadzenie niniejszego ośrodka (placówki). Z dokonanego przez PCPR rozeznania w zakresie wypełnienia niezbędnych procedur formalnych celem otrzymania środków finansowych na modernizację i wyposażenie ośrodka, o którym mowa powyżej, wynika, iż po dokonaniu stosownych działań formalnych, tj. złożenia do czerwca danego roku stosownego wniosku wraz z odpowiednią dokumentacją, możliwym byłoby otrzymanie

środków finansowych na ww. cel w styczniu roku następnego po roku, w którym złożono owy wniosek (planując liczbę miejsc w ośrodku na 21 osób, kwota dotacji wyniosłaby 226 800 zł). Mając na uwadze powyższe niezbędnym jest podjęcie decyzji o ewentualnej lokalizacji ośrodka, a następnie pozyskanie stosownej nieruchomości z przeznaczeniem na niniejszy cel, której warunki lokalowe zapewniałyby minimum cztery pomieszczenia na pracownię, spotkania i zajęcia terapeutyczne oraz dwa pomieszczenia o charakterze sanitarno - higienicznym;

- 3) w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn zm.) od 2012 r. zwiększy się wysokość świadczeń wypłacanych comiesięcznie dla rodzin zastępczych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w nich umieszczonych. W związku z wprowadzonymi zmianami należy zabezpieczyć dodatkowo środki finansowe z przeznaczeniem na ten cel w wysokości około 300 000 zł rocznie;
- 4) zgodnie z art. 54 ust. 1 powołanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Natomiast, zgodnie z art. 54 ust. 2 powołanej ustawy z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Niniejsze przepisy prawa skutkują tym, iż rodziny takie będą otrzymywały oprócz świadczeń na dzieci umieszczone w tej rodzinie, wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej w wysokości nie niższej niż 2 000 zł miesięcznie. Umowa, o której mowa powyżej, zawierania będzie na okres co najmniej 4 lat. Aktualnie na terenie Powiatu są 4 rodziny spełniające ww. warunki. Miesięczna wysokość środków finansowych niezbędnych na pokrycie wynagrodzeń dla tych rodzin wynosi 8 000 zł.

7. Kadra PCPR

W roku oceny, na dzień 31 grudnia, kadra PCPR stanowiła 28 osób oraz 3 specjalistów (prawnik, psycholog i terapeuta rodzinny) zatrudnionych w ramach umowy zlecenia

/świadczenia usług. Kadre kierowniczą stanowiło 5 osób: dyrektor, zastępca dyrektora, główny księgowy, kierownik działu oraz kierownik zespołu. 3 osoby z kadry kierowniczej posiadają specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W Dziale Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zatrudnionych było 9 osób: 2 pracowników socjalnych, psycholog oraz 6 Asystentów Rodziny. W Dziale Opieki Zastępczej pracowało 3 specjalistów pracy z rodziną oraz 1 pracownik socjalny. W Dziale Aktywizacji Społecznej i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zatrudniony był 1 pracownik administracyjny oraz 3 Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej. 2 osoby były zatrudnione przy projektach unijnych, tj. 1 pracownik socjalny oraz 1 doradca ds. osób niepełnosprawnych. 4 osoby zatrudnione były jako pracownicy administracyjni.

Wejście w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spowodowało konieczność dostosowania działalności (pracy) PCPR do zmienionych zadań nałożonych przez ustawodawcę do realizacji przez powiaty i gminy. Mając na uwadze powyższe, po analizie bieżących potrzeb kadrowych PCPR, nie przedłużono umowy o pracę jednej osobie, zatrudnionej do dnia 31 grudnia 2011 r. na stanowisku Asystenta Rodziny. Natomiast pozostałych pięcioro Asystentów Rodziny zatrudniono jako aspirantów pracy socjalnej. Pracownicy ci, w ramach poradnictwa rodzinnego, wspierają osoby i rodziny, które mają problemy z prawidłowym funkcjonowaniem, w tym osoby niepełnosprawne, z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi. Udzielają również wsparcia (pomocy) w procesie usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, szczególnie mieszkających w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Powiat, a przygotowujących się do prowadzenia samodzielnego życia. W ramach interwencji kryzysowej aspiranci pracy socjalnej wspierają rodziny i osoby w przywróceniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie oraz promowaniu i wdrażaniu prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Aktualnie istnieje potrzeba zatrudnienia na umowę zlecenie 4 osób, jako koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Planuje się zatrudnienie 2 osób wspierających rodziny zastępcze z Gminy Police oraz 2 osób obejmujących opieką rodziny z terenu pozostałych gmin Powiatu. Przy takim stanie zatrudnienia (4 nowe osoby) pod opieką 1 koordynatora znalazłoby się około 30 rodzin zastępczych.

Dla zapewnienia usług asystenckich wszystkim osobom niepełnosprawnym zamieszkałym na terenie Powiatu i potrzebującym tej formy pomocy, konieczne jest dodatkowe zatrudnienie co najmniej 2 osób na stanowisku Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej, a tym samym zwiększenie budżetu na ten cel o 40 000 zł.

8. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej w Powiecie

PCPR realizuje ustawowe zadania w oparciu o budżet zadaniowy. Łączne koszt utrzymania i prowadzenia PCPR dotyczą tylko wydatków ponoszonych na część administracyjną. Poniżej w tabeli przedstawiono koszt prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej, będącego w dyspozycji dyrektora PCPR.

Tabela 2. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej, będącego w dyspozycji dyrektora PCPR

	2009	2010	2011	2012
Rodziny zastępcze (bez świadczeń)	220 698	235 140	201 623	254 060
Placówki opiekuńczo - -wychowawcze (bez świadczeń)	161 710	264 533	80 445	47 042
Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa (bez mieszkania chronionego)	121 802	123 943	295 774	416 000
Rehabilitacja osób niepełnosprawnych (bez WTZ)	126 508	158 720	161 766	172 816
PCPR	403 322	430 408	489 641	409 200
RAZEM	1 034 040	1 212 744	1 229 249	1 299 118

Średni miesięczny koszt utrzymania w placówkach pomocy społecznej ustala się poprzez podzielenie kwoty rocznych kosztów działalności, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków bieżących na remonty, powiększonej o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, przez liczbę miejsc w danej placówce.

W ośrodku wsparcia - Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie nastąpi w 2012 r. wzrost średniego kosztu utrzymania o 32 % w stosunku do roku oceny, z kwoty 1 600 zł do 2 119 zł.

W Domu Dziecka w Policach w roku oceny średni miesięczny koszt utrzymania wyniósł 3 584,50 zł, natomiast w 2012 r. wzrósł do kwoty 3 736,82 zł.

W Domu Dziecka w Tanowie w roku oceny średni miesięczny koszt utrzymania wyniósł 3 464,44 zł, natomiast w 2012 r. wzrósł do kwoty 4 075,52 zł.

W mieszkaniu chronionym średni miesięczny koszt wynosił 353,53 zł, natomiast w 2012 r. prognozuje się, iż wzrośnie do kwoty 416,66 zł.

W WTZ koszt, o którym mowa powyżej, kształtował się na poziomie 1 370 zł. Zakłada się, iż w 2012 r. ukształtuje się on w podobnej wysokości.

Największe potrzeby finansowe dotyczą realizacji zadań wynikających z kierowania dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych i udzielaniem pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nim dzieci. Budżet dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych wyniósł w roku oceny 2 750 656 zł, natomiast kwoty na świadczenia wypłacane rodzinom zastępczym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Świadczenia wypłacane rodzinom zastępczym w 2011 r.

Rodzaj świadczenia	Rodziny spokrewnione		Rodziny niespokrewnione		Rodziny zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego		Razem	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka	158	1.096.539	62	598 483	21	124 062	241	1 819 084
Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny	22	33 810	10	13 500	3	4 500	32	51 810
Jednorazowa pomoc losowa	7	7 117	1	823	0	0	8	7 940
Wynagrodzenie osób za pełnienie zadań	0	0	0	0	3	72 185	3	72 185
Razem	X	1 137 466	X	36 941 zł	X	200 747	X	1 951 019

Średni miesięczny koszt opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej wynosi 1 064 zł. Został on ustalony poprzez podzielenie kwoty 2 438 185 zł (wydatki

w rozdziale 85204 - Rodziny zastępcze) przez 12 miesięcy oraz przez liczbę dzieci w rodzinach zastępczych, tj. 191 (stan na dzień 31 grudnia 2011 r.).

PCPR przewiduje, iż w ciągu kolejnych lat winno ulec zmniejszeniu zapotrzebowanie na środki finansowe z przeznaczeniem na system pieczy zastępczej, z uwagi na nałożone na gminę obowiązki wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Jednocześnie, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w wysokości:

- a) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu,
- b) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu,
- c) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu w pieczy zastępczej.

Przyjmując, iż w 2012 r. umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej utrzyma się na podobnym poziomie co w roku oceny, Powiat otrzyma zwrot 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka:

- a) około 33 631 zł za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, prognozując: 15 osób x średnio 6 m-cy 2012 r. x 373,68 zł (10 % średniego kosztu utrzymania w Domu Dziecka w Policach w 2012 r.),
- b) około 29 400 zł za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, prognozując 49 dzieci x średnio 6 m-cy 2012 r. x 100 zł (10 % kosztu utrzymania dziecka).

9. Środki finansowe Powiatu na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej

Środki finansowe na zadania własne Powiatu przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Środki finansowe na zadania własne Powiatu

Wyszczególnienie	2011	2012
PCPR	489 641	409 200
Mieszkania chronione	4 242	5 000
Ośrodek wsparcia - Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie	240 865	254 987
Opieka zastępcza	4 771 104	4 907 910
Pomoc na usamodzielnienie	437 349	500 000

Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa	295 774	416 000
Środki finansowe ogółem	6 238 975	6 493 097

Powyższe zestawienie wskazuje na prognozowany wzrost wydatków o 4 %. Dotyczy to przede wszystkim pokrywania kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, pomocy na usamodzielnienia oraz kosztów ponoszonych na poradnictwo specjalistyczne i interwencję kryzysową. Kwoty uwzględnione jako „opieka zastępcza” obejmują pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, budżety placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz świadczenia na dzieci umieszczone w innych powiatach.

Środki finansowe na zadania zlecone Powiatowi przedstawia tabela poniżej.

Tabela 5. Środki finansowe na zadania zlecone Powiatowi

Wyszczególnienie	2011	2012
Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjny	0	100 000
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	0	18 000
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	113 700	165 124
Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych	121 039	125 000
Przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	45 800	200 000
Środki finansowe ogółem (zł)	280 539	608 124

PCPR zajmuje się finansowaniem realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Z uwagi na fakt przyznania większych środków finansowych na 2012 r. możliwym będzie dofinansowanie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. W pozostałych zadaniach z zakresu rehabilitacji społecznej oraz

zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych również zwiększono pulę środków finansowych przeznaczoną na realizację poszczególnych działań.

Środki finansowe na inne zadania realizowane przez Powiat przedstawia tabela poniżej.

Tabela 6. Środki finansowe na inne zadania realizowane przez Powiat, będące w dyspozycji PCPR

Środki finansowe na projekty unijne (POKL/EFS)		
	2011	2012
Liczba projektów unijnych ogółem	2	3
Środki finansowe na projekty unijne ogółem (zł)	323 670	853 804
Dotacje z budżetu państwa		
Program edukacyjno - korekcyjny dla sprawców przemocy (zł)	21 000	21 000

10. Projekty unijne realizowane przez PCPR w roku oceny

- 1) Projekt pn. „Pobudka - obudź swój potencjał” realizowany w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektu jest podniesienie umiejętności i kompetencji społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez instrumenty aktywnej integracji. Udział w projekcie w roku oceny wzięło 41 osób (beneficjentów ostatecznych). Potrzeby roku następnego, czyli 2012 są na takim samym poziomie.
- 2) Projekt pn. „5 + 1” realizowany w ramach Priorytetu VII: Promocja integracji społecznej, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt ten jest realizowany przez PCPR od grudnia 2011 r. Głównym celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu. W grudniu 2011 r. trwała rekrutacja osób niepełnosprawnych oraz Asystentów Osobistych Osób Niepełnosprawnych. Planuje się, że w 2012 r. będzie 20 beneficjentów projektu.

11. Współpraca PCPR z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy społecznej w 2011 r.

W 2011 r. zlecono realizację zadań w zakresie pomocy społecznej następującym podmiotom:

- 1) Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie, które zgodnie z umową podpisaną w dniu 1 marca 2011 r. z Zarządem Powiatu w Policach o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą "Oddziały powiatowej placówki opiekuńczej wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym" prowadziło trzy świetlice, zlokalizowane w: Policach, Nowym Warpnie oraz Kołbaskowie. Na realizację zadania przeznaczono środki finansowe w wysokości 60 000 zł;
- 2) Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie Samarii, któremu Zarząd Powiatu w Policach zlecił zadanie publiczne w zakresie pomocy społecznej, polegające na prowadzeniu ośrodka wsparcia - domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Zadanie realizowane było w Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. Całkowity koszt zadania wyniósł w 2011 r. 240 865,20 zł.

12. Wnioski końcowe

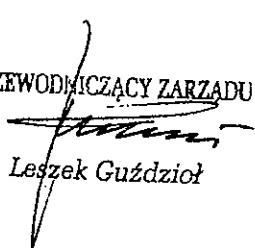
Na podstawie dokonanej oceny zasobów pomocy społecznej za 2011 r. sformułowano następujące wnioski:

- 1) wśród osób korzystających z pomocy społecznej udzielanej przez Powiat, którym przyznano świadczenie pieniężne największą grupę stanowią rodziny zastępcze; w 2011 r. świadczenia przyznano 232 osobom;
- 2) następuje rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej, tj. zadań realizowanych przez PCPR; prognozuje się, iż w 2012 r. liczba osób, które skorzystają z tego rodzaju (typu) świadczeń wzrośnie o około 23 %;
- 3) w 2012 r. nastąpi zwiększenie zasobu pomocy społecznej w Powiecie dzięki przeprowadzonemu remontowi budynku mieszkalnego przeznaczonego na mieszkanie chronione dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej; jednocześnie mogą zostać podjęte kroki w celu uzupełnienia oferty Powiatu poprzez wprowadzenie specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi; byłoby to możliwe

poprzez utworzenie na terenie Powiatu środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego;

- 4) kadra PCPR jest odpowiednio przygotowana do realizacji ustawowych zadań; zasoby kadrowe w 2011 r. pokrywały w większości rzeczywiste potrzeby i były wystarczające do realizacji przez PCPR podstawowych zadań z zakresu pomocy społecznej; jednocześnie wskazane jest zatrudnienie 2 Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej, aby świadczenie tych usług asystenckich objęło wszystkie potrzebujące osoby niepełnosprawne.

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Leszek Guździół